

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси
та неопублікованими документами
за січень 2013 року)

22 січня відзначено 94-ту річницю з дня оприлюднення Акта Злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки – День соборності та свободи України, а також 95-ту річницю прийняття Українською Центральною Радою IV Універсалу, згідно з яким було проголошено незалежність Української Народної Республіки. У столиці, в Національному палаці мистецтв „Україна”, відбулися урочистості та святковий концерт. На заході були присутні усі президенти незалежної України: Л. Кравчук, Л. Кучма, В. Ющенко і В. Янукович, Голова Верховної Ради України В. Рибак, Прем’єр-міністр України М. Азаров та ін. На сцені виступили народні артисти України О. Пономарьов і Т. Повалій, Національний заслужений академічний ансамбль танцю ім. Павла Вірського, Національний заслужений академічний український народний хор ім. Г. Г. Верьовки, скрипаль-віртуоз В. Попадюк. У Національному академічному театрі опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка було показано оперу Г. Майбороди „Ярослав Мудрий”, також відбувся захід за участю національних мистецьких колективів. Крім того, з 21 до 25 січня різноманітні тематичні заходи пройшли у бібліотеках та освітніх закладах столиці.

Численні урочистості з цієї нагоди відбулися і в регіонах України. Зокрема, в Івано-Франківську встановлено монумент, який увічнив образи видатних особистостей, причетних до знакових подій: президента Західноукраїнської Народної Республіки Є. Петрушевича, його заступника Л. Бачинського, першого голову Ради міністрів К. Левицького та міністра військових справ Д. Вітовського. Над нішами постаменту, де розміщено портретні барельєфи, – стилізована фігура січового стрільця (скульптор – В. Довбенюк). Понад 2 тис. представників Тернопільської та Хмельницької областей взяли участь у міжобласному святі „Збруч ріка єднання”. Тематичну виставку було розгорнуто у Тернопільському обласному державному архіві. А представників місцевого самоврядування, діячів науки та культури Донецька й Івано-Франківська зібрав круглий стіл у форматі скайп-конференції. На ньому обговорено проблеми місцевого самоврядування та історичні обставини особливостей розвитку населення західних і східних областей.

29 січня у Києві біля пам'ятника на Аскольдовій могилі пам'ять героїв Крут вшанували Голова Верховної Ради В. Рибак, Прем'єр-міністр М. Азаров, голова Київської облдержадміністрації А. Присяжнюк, голова Київської міськдержадміністрації О. Попов, інші офіційні особи. Мітинг-реквієм відбувся на території Меморіального комплексу пам'яті героїв Крут, що розташований поблизу с. Пам'ятне Борзнянського району Чернігівської області. У с. Крути Ніжинського району Чернігівської області, в сільському Будинку культури, проведено пам'ятний концерт „Вони загинули, щоб жити” капели бандуристів ім. О. Вересая обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм, а в ніжинському міському Будинку культури пройшов урочистий вечір „Герої Крут у пам'яті людській” за участю творчих колективів міста. Вечір пам'яті „Крути – смолоскип у майбутнє!” було організовано в Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику М. Коцюбинського. Учасники заходу оглянули виставку літератури та прослухали твори, присвячені загиблим під Крутами героям, які виконали барди П. Сальник, Ю. Половецький і Н. Потапчук. Прочитав власні вірші поет С. Журавель. Акцію „Доба” у Тернопільському музеї політв'язнів та репресованих уже увосьме провели представники Спілки української молоді та інших молодіжних організацій. Програмою було передбачено бесіди на патріотичні теми, зустрічі з колишніми політв'язнями і репресованими, перегляд відеофільмів, спільну молитву, хвилину мовчання.

До Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту у столичному Будинку актора проведено Всеукраїнський вечір-реквієм „Шість мільйонів сердець”, влаштований Єврейським фондом України, фотодокументальну та літературну виставку „Героїзм і Голокост”, організовану Єврейською радою України. Численні експозиції демонструвалися в музеях та бібліотеках. А в Національному музеї літератури України розгорнуто виставку „Бабин Яр – трагедія України”.

18 січня, у приміщенні Київського планетарію відбувся VI з'їзд Товариства „Знання” України, приурочений до його 65-річчя. На з'їзді згадували членів першого правління товариства, видатних українських учених В. Заболотного, М. Боголюбова, П. Власюка, Г. Костюка, поета П. Тичину, драматурга О. Корнійчука, академіків – першого голову правління О. Палладіна та його заступника В. Комісаренка. У своїй доповіді на з'їзді чинний президент Товариства „Знання” України, академік Національної академії наук, академік і президент Національної академії педагогічних наук В. Кремень зазначив, що за час існування товариство стало масовою просвітницькою структурою, активно мобілізує наявний потенціал науки, культури, освіти.

10 січня в смт Опішне Зіньківського району Полтавської області напередодні 140-річчя від дня народження українського архітектора, живописця, графіка В. Кричевського урочисто відкрито Музей родини Кричевських, присвячений творчому доробку цілої мистецької династії. Основу музейної експозиції склав родинний архів, привезений зі США

онуком митця – керамістом, майстром декоративно-ужиткового мистецтва В. Лінде-Кричевським. В колекції – твори самого В. Кричевського, його дочки – української художниці, скульптора, ткалі, вишивальниці Г. Кричевської-Лінде (1918–2006), яка жила у Венесуелі, онуки – української і венесуельської художниці, композитора, кавалера ордена княгині Ольги III ступеня О. Лінде де Очоа, а також публікації про родину, документи, листівки, світлини, одяг, побутові речі. Окрему залу музею присвячено основному захопленню В. Кричевського – народному мистецтву.

Святкування 140-річчя від дня народження В. Кричевського стало також нагодою для наукового товариства і представників влади розглянути низку питань у сфері повернення та збереження національного культурного надбання під час засідання дискусійного клубу „Повернення творчих надбань родини Кричевських до України”, проведеного 16 січня у приміщенні Національного центру народної культури „Музей Івана Гончара”.

У Київському будинку письменників відбувся літературно-мистецький вечір під гаслом „Література без провінцій”, присвячений 40-річчю заснування Черкаської обласної організації Національної спілки письменників України. Його вели голова обласної організації, письменниця, науковець В. Коваленко і літературознавець, професор В. Поліщук.

22 січня у Київському будинку вчителя на літературно-мистецькому вечорі до 115-ї річниці від дня народження українського поета В. Сосюри виступили поети Б. Олійник та І. Драч, народний вокально-хоровий ансамбль „Купава”, фольклорний ансамбль „Козаки”, етнографічний хор „Гомін”. Вірші В. Сосюри прозвучали у виконанні акторів О. Биструшкіна, В. Довжика та ін. Серед гостей також були земляки поета з м. Дебальцеве Донецької області.

Ряд заходів було приурочено до 75-річчя від дня народження українського поета і перекладача, Героя України, лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка В. Стуса. Його життєвому і творчому шляху присвячувалася книжкова виставка „Видатна постать української поезії” у Національній парламентській бібліотеці України. Експозицію „Нурт українського сумління” було розгорнуто в столичному Музеї книги та друкарства (Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник). Тут було представлено рукописи поета, матеріали з колекцій музею та бібліотеки Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України, а також з архівів Д. Стуса та В. Овсієнка. Церемонія нагородження премією ім. В. Стуса пройшла у столичному Будинку вчителя. Почесну нагороду отримали: Є. Захаров – за багаторічну системну роботу у сфері захисту прав людини, видавничу діяльність та за третю частину „Міжнародного біографічного словника дисидентів. Україна”, В. В’ятрович – за розкриття таємниць архівів радянських спецслужб та актуальну публіцистичну працю „Історія з грифом „секретно”, І. Жиленко – за поетичну творчість та книгу спогадів „Homo Feriens”, унікальний літопис шістдесятників. Вшанували земляка й жителі с. Рахнівки Гайсинського

району Вінницької області, де він народився. Про життєвий і творчий шлях митця вели мову односельчани, представники влади й громадськості, виступили аматорські хоріві колективи Гайсинщини.

8 січня відзначено 78-му річницю від дня народження українського поета В. Симоненка. Зокрема, урочистості відбулися на Черкащині: в с. Біївці, де народився майбутній поет, і в Тарандинцях, куди він ходив до школи-десятирічки, а нині діє меморіальний музей. У вищих навчальних закладах, школах, бібліотеках, будинках культури області було організовано виставки, поетичні вечори й читання. В Черкаському обласному академічному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка відбулося вручення обласної літературної премії ім. В. Симоненка „Берег надії”. Її отримав черкаський поет С. Руднев за книжку „Жарини слів”. А на творчому вечорі в обласній науковій бібліотеці ім. Т. Г. Шевченка відзначено лауреатів Всеукраїнської літературної премії ім. В. Симоненка, заснованої торік обласними організаціями Національної спілки письменників України та Всеукраїнського товариства „Просвіта” ім. Т. Г. Шевченка. За 2012 рік ними стали: поетеса О. Гусейнова з Києва за збірку віршів „Відкритий райдер” у номінації „За кращу першу поетичну збірку” та поетеса Н. Горішна з Черкас за збірку поезій „Під сонцем серця” в номінації „За кращий художній твір”.

„Микола Аркас в інтер’єрі часу” – вечір пам’яті під такою назвою до 160-річчя видатного українського культурно-освітнього діяча, композитора, історика, засновника Миколаївського обласного відділення Всеукраїнського наукового товариства „Просвіта” ім. Т. Г. Шевченка організували Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва та Миколаївська обласна організація Національної спілки письменників України. На вечорі презентовано документальну виставку з фондів держархіву Миколаївської області «Українське товариство „Просвіта” та М. Аркас – український композитор, голова товариства „Просвіта» та фотовиставку „Рід Аркасів у пам’ятках культури міста”. Лауреат міжнародної премії вокалістів ім. М. Глінки О. Дідусенко виконала вокальну партію з опери „Катерина” М. Аркаса. А дослідники творчої спадщини митця наголосили на необхідності створення будинку-музею його родини, спорудження пам’ятника й надання обласній премії ім. М. Аркаса статусу всеукраїнської.

З нагоди 115-річчя із дня народження українського громадського діяча та автора книги „Холодний Яр” Ю. Горліса-Горського на його малій батьківщині – у смт Решетилівка Полтавської області, представники громадських організацій та об’єднань провели круглий стіл. Учасники обговорили проект „Герої Полтавщини”, який передбачає 2013 рік присвятити Ю. Горлісу-Горському.

22 січня в актовій залі Тернопільського обласного краєзнавчого музею відбулося вручення Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. Братів Богдана і Левка Лепких. Ними стали: В. Барна, поет, літературознавець, публіцист, відповідальний секретар Національної спілки

письменників України (м. Київ) – за активну літературно-мистецьку роботу на пошанування творчості Б. Лепкого та книгу „Храм вічності душі”; В. Тупілко – голова Всеукраїнської громадської організації інвалідів „Чорнобиль-допомога” (м. Донецьк) – за пропаганду української історії, літератури та мистецтва на Сході України; Т. Удіна – член Національної спілки художників України, мистецтвознавець (м. Тернопіль – США) – за вагомий внесок у розвиток українського образотворчого мистецтва, зокрема публікації останніх років у художніх каталогах та засобах масової інформації. Кожен з лауреатів отримав диплом та грошову винагороду (меценат премії – підприємець М. Ратушняк). Почесну нагороду Т. Удіної, котра відійшла у засвіти напередодні у США, було вручено заслуженому художнику України Є. Удіну.

Названо цьогорічних лауреатів Літературно-мистецької премії ім. П. Куліша, заснованої за сприяння Національної спілки письменників України Громадським об'єднанням „Оберіг-Чернігів” та Волинським товариством „Світязь”. Серед них – виконуючий обов'язки генерального консула Республіки Польща в Луцьку К. Савицький, публіцист І. Корсак (Луцьк), перекладач А. Павлишин (Львів), поетеса І. Кулаковська (Чернігів) та інші.

За рішенням міжвідомчої ради з питань вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей 33 предмети релігійного культу на довічне зберігання церкві Преображення Господа Ісуса Христа в Ужгороді передав начальник Чопської митниці О. Похилько. Серед вилучених на кордоні та переданих нині ікон дві – датовані кінцем ХІХ століття і виготовлені в Росії. Це – „Пресвята Богородиця Діва Марія” та „Архангел Гавриїл”, написані на дерев'яних дошках.

На черговому засіданні колегії Міністерства культури України розглянуто питання: „Про стан дотримання законодавства з питань охорони культурної спадщини у м. Львів”; „Про виконання завдань, визначених законами, актами вищих органів влади за ІV квартал 2012 року та підбиття підсумків за рік”.

ТЕАТРАЛЬНО-КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ. 11-13 січня у Черкасах тривав XXV Міжнародний музичний фестиваль „Черкаські джазові дні”. Свою виконавську майстерність на ньому продемонстрували учасники зі Львова, Сімферополя, Сум, Херсона, Миколаєва, Києва, Дніпропетровська та із-за кордону.

25-27 січня в Донецьку уже вчетверте було організовано Міжнародний джазовий фестиваль „Джаз-форум”, присвячений цього разу пам'яті сурмача В. Колесникова. Від України на фестивалі виступили В. Зінковський, А. Лозовський, А. Фролов, „Тріо Родіона Іванова” (Київ), „Діксіленд” (Донецьк) та жіночий колектив випускниць Донецької державної музичної академії ім. С. Прокоф'єва JFSvoices.

З 24 по 27 січня у Дніпропетровську проходив XX Всеукраїнський фестиваль духовних піснеспівів „Від Різдва до Різдва”. У ньому взяли участь 68 хорових колективів, які виконали обов’язкову конкурсну пісню „Щедрик” та представили на суд журі інші різдвяні та духовні твори. Також на фестивалі виступили переможці минулих років.

У Великому залі Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського відбувся авторський концерт українського композитора Б. Фільца. У першому відділенні концерту звучали дві кантати – „Пори року” (на вірші П. Тичини) і „Любіть Україну” (на текст вірша В. Сосюри) у виконанні Ансамблю солістів „Благовість”, а у другому – опера „Лісова пісня” для дітей молодшого шкільного віку (лібрето й вірші Т. Савчинської-Латик) у виконанні молодшої групи Великого дитячого хору Національної радіокомпанії України.

Вручення щорічної премії імені Б. М. Лятошинського, вже традиційно, відбулося у київській квартирі, де мешкав композитор. Її лауреатом 2013 року став З. Алмаші.

Театри Києва запросили на прем’єри вистав: Національний академічний драматичний ім. І. Франка – „Чайка” А. Чехова; Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – „Жінки. Фрагмент. Скандал без антракту” О. Марданя; Академічний драми і комедії на лівому березі Дніпра – „Опискін. Фома!” за Ф. Достоєвським.

25 січня Національний цирк України запросив глядачів на прем’єру програми „Від серця до серця”. До неї включено номери еквілібристів, акробатів, жонглерів, повітряних гімнастів, а також виступи дресированих тварин – пуделів, ведмедів, мавп, пеліканів, поні та моржа Султана. Оцінити нову програму шанувальники циркового мистецтва можуть до 19 травня.

У театрах України відбулися прем’єри вистав: у Тернопільському академічному обласному українському драматичному ім. Т. Г. Шевченка – „Пошилися в дурні” за М. Кропивницьким; у Хмельницькому обласному українському музично-драматичному ім. М. Старицького – „Ревізор” за М. Гоголем; у Чернівецькому академічному обласному українському музично-драматичному ім. О. Кобилянської – „Інцидент” за Л. Лунарі.

У Малому залі Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України відбулася презентація колективної монографії „Театральне мистецтво України ХХ століття: Антологія вистав” (Київ: „Фенікс”, 2012), підготовленої за редакцією завідувача відділу проблем театру та музичної культури, доктора мистецтвознавства, старшого наукового співробітника М. Гринишиної. Ця праця побачила світ завдяки фінансовій підтримці програми „і3” (ідея, імпульс, інновація) фонду Р. Ахметова „Розвиток України” і покликана, зокрема, заповнити прогалину в науково-педагогічній царині театрального мистецтва. Книга нараховує 944 сторінки, містить дослідження кращих театрознавців сучасної України (27 авторів) з різних куточків країни (Київ, Харків, Львів, Одеса) та унікальні фото, значна частина яких надана Музеєм театрального, музичного та

кіномистецтва України. Праця показує театральну Україну від ХІХ століття до проголошення незалежності, через галерею портретів понад 100 вистав вітчизняних театрів, що починається з „Наталки Полтавки” І. Котляревського (труппа М. Кропивницького, 1885 рік) і завершується „Берестечком” Л. Костенко, поставленою у 2006 році у Рівненському обласному академічному українському музично-драматичному театрі.

18 січня відзначено 145-річчя Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра (до 2008 року – Київське державне вище музичне училище ім. Р. М. Глієра). З нагоди знаменної дати у стінах закладу зібралися випускники різних років, багато з яких стали зірками світового класу, педагоги і нинішні студенти. Для гостей відбувся концерт, підготовлений Жіночим хором інституту, в якому прозвучали твори Р. Глієра – видатного композитора, педагога, диригента, громадського діяча, ім'я якого носить Київський інститут музики.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО. 25 січня у столичному Будинку художника відбулося відкриття першої за останні 20 років всеукраїнської виставки, присвяченої тваринам, – „Ноїв ковчег”. Серед її організаторів Дирекція художніх виставок Національної спілки художників України. Експозиція об'єднала всі види образотворчого мистецтва і налічувала більше 300 полотен різних авторів майже з усіх куточків України.

Всеукраїнську бієнале студентського плакату було розгорнуто в Київському державному інституті декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука. Всього на конкурс надійшло близько 200 робіт, серед яких оргкомітет відібрав 100 найкращих. Гран-прі цього року присуджено не було.

Протягом січня у Києві експонувалися виставки: у Національному музеї Тараса Шевченка – тарелів народного художника України, професора П. Печорного; у Національному музеї літератури України – робіт В. Гарбуза, ікон вишитих бісером О. Іваночко „Возвеличуй, душе моя, Господа!”; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – художньої кераміки Г.-О. Липи „Священна земля”; в історико-меморіальному музеї М. Грушевського – пейзажів Н. Синишин; у Президентському фонді Л. Кучми „Україна” – картин Л. Литвина; у Будинку актора – живопису заслуженого художника України І. Биченкової; у Національній парламентській бібліотеці України – живопису М. Яремківа „Вогонь душі”; **у галереях:** „Я Галерея” – графіки П. Макова „Тижневик”; „НЮ АРТ” – живопису Р. Сельського; „АВС-арт” – живопису О. Ясенєва; „Мистецька збірка” – картин на тему зими українських художників від 20-х років минулого століття і до сьогодення; творів М. Демцю „Аркан”; „Митець” – живопису О. Леуса, творів сучасних українських художників „Акварель. Монотипія”; „Триптих Арт” – графіки О. Стратійчук, скульптур С. Карунської, А. Кисельової та Ф. Богінського, живопису С. Савченка; „36” – графіки з колекції галереї.

Пам'яті кримського мистецтвознавця і художника Р. Подуфалого, якому 24 січня виповнилося б 75 років, у виставковому залі Кримської організації Національної спілки художників України в Сімферополі було присвячено вже п'яту художню виставку „Поточна дійсність. Побутовий жанр в образотворчому мистецтві – графіка, скульптура, живопис”. Експозицію створено Асоціацією заповідників та музеїв Криму, Кримською організацією Національної спілки художників України, Об'єднанням мистецтвознавців і художніх критиків Криму спільно з Республіканською універсальною науковою бібліотекою ім. І. Франка. Було представлено 81 роботу 49 художників. Їх доповнювала виставка книжок „Жанровий живопис”, підготовлена співробітниками Республіканської універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка. В останній день роботи виставки було проведено творчу зустріч художників та мистецтвознавців автономії, під час якої зроблено спробу намітити шляхи розвитку побутового жанру образотворчого мистецтва.

У львівській галереї „Зелена канапа” у рамках VI Різдвяної виставки експонувалися роботи живописців, графіків, майстрів декоративно-ужиткового мистецтва.

Твори понад 35 митців було представлено в художньо-виставковому центрі „Арт-Донбас” у Донецьку на виставці „Маски: грані реальності”. Спільний проект В. Грізи та Г. Хорошавцевої зібрав художників, дизайнерів, архітекторів, скульпторів, майстрів кераміки та графіки, які відтворювали маски. Єдиної концепції виставка не мала, тому кожен митець вирішував завдання по-своєму. Більшість учасників віддали перевагу роботам, здатним виконувати утилітарну функцію, – прикрашати житло чи офіс. Переважну їх більшість було виконано у техніці тонкої різьби по дереву, художнього скла тощо.

У містах України було розгорнуто виставки: у Тернополі – ікон М. Кіцяка; в Івано-Франківську – картин М. Дейнеги; в Ужгороді – творів на різдвяну тематику членів обласної організації Національної спілки художників України; в Сумах – робіт І. Проценко „Сумчани. Знайомство з продовженням”, творів А. Черненко „О, кружляння...”; у Запоріжжі – робіт Н. Осипової „Біблія у вишитих картинах”; у Дніпропетровську – живопису В. Апета „Хвилі почуттів”.

У Харкові презентовано подарунковий фотоальбом, в якому зібрано найяскравіші світлини, зроблені торік під час проведення чемпіонату Європи з футболу. Його, за ініціативою харківської журналістки Л. Хмари, створили молоді майстри. 250 фотографій у трьох розділах присвячені окремо футбольним матчам, фан-зоні та емоціям людей. Усі вони супроводжуються англійсько-українським текстом. В альбомі вміщено роботи 4 фотографів – Д. Нейморока, О. Іващенко, М. Масловського та О. Пальчика. Наклад подарункового фотоальбому становить 500 примірників. Він призначений для вручення гостям та іноземним делегаціям, які відвідуватимуть місто.

Презентація фотоальбому „Культурна спадщина Рівненського краю” фотохудожника О. Харвата відбулася у Рівному. Українською та англійською мовою він розповідає про кращі зразки іконопису, живопису, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва XIII–XX століть.

Виконавчим комітетом міської ради Запоріжжя за результатами відкритого конкурсу затверджено проект пам’ятника Т. Шевченку. Перемогу здобула робота, запропонована скульптором В. Дубініним та архітектором Ю. Бірюковим.

У Києві відкрито дитячий арт-парк „Пейзажка: два світи”, роботи скульптора К. Скритуцького.

Меморіальна дошка народній артистці СРСР Л. Гурченко, виконана скульптором О. Рідним, з’явилася у Харкові.

КІНОМИСТЕЦТВО. 24 січня у столичному Будинку кіно відбувся прем’єрний показ документального фільму режисера М. Мамедова „Людина є таємниця” про відомого сучасного композитора, професора, народного артиста України та Героя України Є. Станковича. Продюсер стрічки – директор студії „Контакт” Л. Винокур. У фільмі, побудованому довкола двох музичних творів композитора, – „Панахида за померлими з голоду” та «Реквієм-каддиш „Бабин Яр”», використано як нові документальні зйомки, – інтерв’ю з композитором, репетиція виконання його творів оркестром, сцени родинного обіду, так і численні кадри кінохроніки, в основному, часів Голодомору та Голокосту.

На Рівненщині завершено зйомки фільму „Кобзарі” (інші робочі назви – „Поводир”, „Квіти мають очі”), над яким протягом року працювали режисер О. Санін, оператор С. Михальчук, художник С. Якутович. В основу сюжетної канви лягла історична подія про розстріл більше 200 кобзарів та лірників у 1934 році у Харкові. Окрім України, локаціями для зйомок проекту стали Швейцарія, Франція та США. Вихід фільму на екрани планується у 2013 році.

14 січня у с. Старий Мізунь Долинського району Івано-Франківської області відбувся вечір-спогад „Берег любові Наталії Наум” до 80-річчя з дня народження народної артистки УРСР. Спогадами про артистку поділилися народний артист України Б. Бенюк, заслужений діяч мистецтв України, режисер, син Н. Наум О. Денисенко, народний артист України А. Гнатюк, голова регіонального відділення Всеукраїнського товариства „Просвіта” ім. Т. Г. Шевченка В. Олійник.

МУЗЕЙНА СПРАВА. Проблеми збереження Гостинного двору, Національного заповідника „Софія Київська”, Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, Державного історико-архітектурного заповідника „Стародавній Київ” та інших об’єктів культурної спадщини було розглянуто 10 січня під час слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань культури і духовності, проведених у порядку

контролю за виконанням Закону України „Про охорону культурної спадщини”. У слуханнях взяли участь перший заступник міністра культури України Ю. Богуцький, заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей В. Вечерський, народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, фахівці пам’яткоохоронної галузі, громадські активісти.

У рамках підготовки до відзначення у 2014-му 200-річчя від дня народження Т. Шевченка за ініціативи Міністерства культури України заступник очільника Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Д. Ісаєнко в приміщенні Національного музею Тараса Шевченка у Києві провів нараду з питань реставрації та капітального ремонту музейного комплексу. В обговоренні взяли участь генеральний директор музею Д. Стус та член Національної спілки архітекторів України Л. Скорик. За результатами зустрічі зазначене міністерство підготує відповідні пропозиції уряду щодо фінансування робіт.

До Нового року за східним календарем Національний музей мистецтв ім. Б. та В. Ханенків традиційно представив на першому поверсі колекцію китайського класичного живопису. Цього разу відвідувачам запропонували ознайомитися із жанром „Квіти і птахи”. Перший сувій цього жанру було придбано ще на початку ХХ століття самим засновником музею – Б. Ханенком. На початку 1960-х колекція доповнилася величезною кількістю творів, зібраних подружжям А. Стефана і Т. Жаспар у Шанхаї в 1928–1948 роках. Частину цієї величезної колекції було представлено у музеї. Крім того, на виставці демонструвалися порцеляновий посуд, віяла та прикраси, оздоблені малюнками. Подібно до живопису, у творах ужиткового мистецтва – на вбранні, порцеляні, в ювелірних виробах – зображення рослин, птахів та комах мали роль оберегів та доброзичливих символів.

У цьому ж музеї – його співзасновниці, видатній особистості в шерензі меценатів і колекціонерів України В. Ханенко – було присвячено виставковий проект „Сенс її життя. Варвара Ханенко – колекціонерка, благодійниця, музеєтворець”. Історію відомої киянки було розкрито в унікальних фото, документах, а також вибраних її улюблених творах.

У виставковій залі „Хлібня” Національного заповідника „Софія Київська” було розгорнуто виставку „Микола Мурашко і його учні” з фондів Національного художнього музею України та Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України. До експозиції увійшли понад 50 творів українських художників Київської рисувальної школи М. Мурашка. Це, зокрема, – „Над Дніпром” М. Мурашка, „Селянська дівчинка біля тину” Ф. Красицького, „Мама йде” І. Їжакевича, портрети: Х. Платонова роботи І. Селезньова, М. Ге авторства М. Мурашка та інші. Виставку доповнювала мультимедійна презентація, підготовлена працівниками заповідника, яка містила зображення композицій та окремих сюжетів монументального живопису, виконаних І. Їжакевичем, І. Селезньовим, С. Костенком,

М. Пимоненком та іншими художниками, а також фотоматеріали, що відносяться до часу функціонування школи та ілюструють творчий процес.

До 30 січня у Музеї історії міста Києва продовжувала свою роботу виставка „Спогади кївської ялинки”. В її рамках відвідувачі мали змогу подивитися унікальну відеоінсталяцію. На екранах старих телевізорів демонструвалися давні кіноролики: новорічні забави 1939 року, перша повоєнна ялинка та святкування Нового року в Києві у 1946–1947 роках, новорічне дійство у філармонії та масові гуляння в новорічно-різдвяну пору в 1956–1958 роках. Загалом на виставці було представлено понад 300 експонатів, серед яких декілька ялинок різних часів, інтер’єрні новорічні куточки кінця XIX – початку XX століття та 50–60-х років XX століття, колекція різдвяних та новорічних листівок початку XX століття”.

Щорічно наприкінці січня громадськість вшановує пам’ять українського поета П. Тичини, з нагоди дня його народження. 23 січня шанувальників поетичного слова було запрошено до столичної квартири-музею класика української літератури, щоб приєднатися до акції „Тичинівський поетичний марафон”, учасники якої читали поезії. Захід відвідали художниця і співачка А. Рудницька, видавець І. Малкович, співак А. Матвієнко, директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України М. Жулинський.

У Львівській національній галереї мистецтв лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка письменник Р. Лубківський та фотомитець В. Пилип’юк представили широкій публіці виданий ними альбом „Володар камінного персня”, присвячений пам’яті колишнього директора Львівської галереї мистецтв, Героя України Б. Возницького (1926–2012). У книжці використано фрагменти інтерв’ю, а також роздуми самого Б. Возницького, взяті з особистого щоденника. Альбом вийшов у видавництві „Світло й тінь” у серії „Постаті”.

До різдвяних свят Національний музей-меморіал жертв окупаційних режимів „Тюрма на Лонцького” (Львів) у рамках акції „Доторкніся до фондового експоната” поповнив експозицію виставкою фондових артефактів – вишивок, виготовлених арештантами.

У Вінницькому обласному краєзнавчому музеї окрему експозицію присвятили М. Гнисяку, ім’я якого можна зустріти у двох світових енциклопедіях: англійській – „Сучасний фотограф” та швейцарській – „Камера Обскура”, що подає відомості про видатних фотографів.

Першу в цьому році виставку в Тернопільському обласному краєзнавчому музеї було присвячено новим надходженням, які він отримав торік. Усього вдалося зібрати близько 3 тисяч предметів. На огляд відвідувачам було виставлено понад 200 найцікавіших: антикварний посуд, раритетні вишиті рушники, колекційні листівки, різноманітні стародруки тощо.

У різдвяній експозиції у Тернопільському обласному художньому музеї було зібрано ікони та скульптури, що колись належали місцевим

храмам, а також стародруки, святкові листівки та живопис на цю тематику. До створення колекції листівок, представлених на виставці, активно долучалися не лише працівники музею, а й багато тернополян.

У Дубенському замку на Рівненщині відкрито „Бурштинову кімнату”. На першу таку виставку картин та ікон з бурштину вже завітали майже тисяча осіб, серед яких туристи з Литви, Польщі та Києва. Вони оглянули понад сотню образів, портретів, пейзажів та натюрмортів. Особливу увагу відвідувачів привернула картина „Тарас Бульба із синами”.

Близько 100 предметів із затонулого 1917 року ескадреного міноносця „Лейтенант Зацаренний”, що пролежали на дні Чорного моря близько 90 років, склали виставку „З глибини століть” у Центральному музеї Тавриди (Сімферополь).

Фонди цього ж музею поповнились унікальними предметами старовини, які передало Головне управління Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим. Серед конфіскованих предметів – 60 срібних монет XVII-XVIII століть із зображенням Петра I, предмети побуту.

У м. Кривий Ріг Дніпропетровської області відкрито першу в Україні 3D-відеогалерею міського історико-краєзнавчого музею. Вона розміщується у павільйоні під квітковим годинником, створеним у цьому місті торік. У 3D-відеогалереї відвідувачі музею у супроводі екскурсовода зможуть переглядати документальні фільми про розвиток міста та області, відеоролики, приуроченні до визначних історичних подій та державних свят. Окрім того, тут транслюватиметься перший кінодокументальний літопис Кривого Рогу „Маленька гаряча Батьківщина”, документальний фільм про форсування Дніпра та інші важливі події Великої Вітчизняної війни „Гірка зернятко перемоги”, а також цикл фільмів „Жива пам’ять регіону” та „Свої” про видатних діячів та знакові події Дніпропетровщини.

Світлини унікальних стародавніх скульптур із некрополів Тернопільської, Львівської та Івано-Франківської областей зібрано у фотоальбомі дизайнера А. Кіся „Сльоза і камінь”. Його унікальність полягає в тому, що автор зняв велику кількість пам’яток, частина яких нині є тільки в книзі, решта поступово зникає. Більшість із них датовані другою половиною XIX – початком XX століття.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. У Національній парламентській бібліотеці України проведено: засідання клубу „Бібліотека і місто” на тему: „Кияни–благодійники” (друга половина XIX – початок XX століття), на якому доповідав історик-києвознавець, письменник і журналіст В. Ковалинський; книжкові виставки до Дня Соборності та Свободи України, „Великий Майстер”: до 150-річчя від дня народження російського режисера, актора, педагога та теоретика театру К. Станіславського тощо.

Завдяки програмі „Бібломіст” (партнерська робота Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерства культури України та Української

бібліотечної асоціації, на підтримку якої Фондація Б. та М. Гейтсів надала грант на суму 25 млн. доларів США) 220 комплектів сучасної комп'ютерної техніки отримали ще 80 книгозбірень Рівненської області, серед яких 53 – сільські.

Вечори пам'яті українського поета і перекладача, публіциста, лауреата літературної премії ім. П. Тичини В. Затулівітра (1944–2003) з нагоди 10-ї річниці від дня його трагічної загибелі було організовано у Сумській обласній універсальній науковій бібліотеці та школі с. Яблучне Великописарівського району Сумщини, де він народився. Згадати поета зібралися письменники, студенти, вчителі, бібліотекарі, представники громадських організацій. Гості з Києва – голова благодійного фонду письменника Л. Снісар, поети П. Засенко, М. Сидоржевський, М. Гриценко, сумські письменники Ю. Царик, А. Гризун, В. Чубур та інші поділилися споминами про літературного побратима, прочитали його поезії. Також було презентовано збірки віршів „Четвертий із триптиха” та „Чаша жертвна”, що вийшли друком після смерті їх автора. Частину накладу фонд поета передав у дарунок школі у с. Яблучне та обласній книгозбірні.

15 січня у виставковій залі Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Горького до 109-ї річниці її відкриття розпочала роботу щорічна експозиція „Книжкові подарунки до Дня заснування бібліотеки”. Увазі відвідувачів було представлено 300 примірників видань з понад 2 тис. подарованих у 2012 році. Вагоме місце займали документи, презентовані бібліотеці під час спільного російсько-українського культурологічного проекту „Літературна експедиція” та Міжнародного Шевченківського літературно-мистецького свята „В сім'ї вольній, новій”. У розділі краєзнавчої літератури містилися обов'язкові примірники друкованої продукції, що оперативно надаються запорізькими видавництвами – Видавничий будинок „Кераміст” та „Дике Поле”. Привертало увагу в подарованій колекції видання „Путем апостола Андрея. Очерки истории Православия в Запорожском крае”, презентоване колективом авторів. Книгу видано до 20-річчя Запорізької та Мелітопольської єпархії. Поповнили фонд бібліотеки цінні видання з історії краю від голови Запорізької обласної ради П. Матвієнко, а також книги, подаровані доктором юридичних наук, професором С. Петковим „Україна багатонаціональна”, та кандидатом історичних наук, головою правління Запорізького наукового товариства ім. Я. Новицького С. Білівненко „Архімандрит Леонтій. Подорожі на Запорозьку Січ у 1749-1750 і 1751 рр.”, „Антологія творів літераторів Запорізького краю”, „Запорожцы на фронтах войны. Забытые дневники”. А директор Департаменту культури, туризму, національностей та релігій облдержадміністрації, заслужений працівник культури України І. Конарева з особистого зібрання передала книгу М. Туровської „Семь с половиной или Фильмы Андрея Тарковского”, а також унікальне видання „Козацька старшина Гетьманської України”.

Новими надходженнями з україніки – сорока чотирма назвами видань збагатився понад півмільйонний фонд Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки. Цьому дарункові фахівці книгозбірні завдячують письменникові, редактору, журналісту, краєзнавцю, заслуженому діячу мистецтв України Б. Мельничуку. Його тривала співпраця з Львівською національною науковою бібліотекою України ім. В. Стефаника пов'язана з дослідженнями історії Галичини взагалі, й Тернопільщини зокрема. Відтак гідне місце у фонді книгозбірні знайшли бібліотечка книг „Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника”, „Збірник праць науково-дослідного центру періодики”, „Бібліографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка у Львові (1909–1939): напрями діяльності та постаті”, „Українська періодика: історія і сучасність – доповіді та повідомлення», «Бібліотеки на західноукраїнських землях XVI–XX ст.», „Semper magister et semper tigo: Іван Франко та Осип Маковей”, „Листи В'ячеслава Липинського до Осипа Назарука (1921–1930)”, «„Русалка Дністровая” (1837) у бібліотеках і музеях світу» Л. Ільницької, «Українська „католицька критика”: феномен 20–30-х років XX ст.» М. Комариці, „Українські часописи Станіслава (1879–1944)” М. Галушка та інші.

У цій же бібліотеці відбулася презентація щойно виданої книги – бібліографічного покажчика „Богдан Лепкий: відомий і невідомий”, що побачила світ за фінансової підтримки обласної ради, облдержадміністрації та видавництва „Підручники і посібники”. У ній найповніше представлено інформацію (1830 бібліографічних записів, а попередній містив 400) про творчу спадщину письменника, перекладача, художника, науковця, громадського діяча, 140-річчя від дня народження якого відзначалося у 2012 році. Перед презентацією її учасники переглянули відеофільм „Життєпис Богдана Лепкого у його малюнках, фотографіях і малюнках Євгена Удіна”.

Бібліотеками проведено заходи до: 385-річчя від дня народження французького поета і критика Ш. Перро; 230-річчя від дня народження французького письменника Стендаля; 150-річчя від дня народження російського режисера, актора, педагога та теоретика театру К. Станіславського; 75-річчя від дня народження російського поета та актора В. Висоцького; 75-річчя від дня народження українського поета, Героя України, лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка В. Стуса; 90-річчя від дня народження російського та українського поета Б. Чичибабіна; 130-річчя від дня народження російського письменника О. Толстого.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО. Близько 700 конкурсантів з 15 областей України та із-за кордону зібрав у м. Прилуки Чернігівської області XII Міжнародний молодіжний фестиваль пісні й танцю „Мистецькі барви”. Мета фестивалю – активізація творчих здібностей молоді, популяризація народної та естрадної пісні, сучасної та народної хореографії, а також зміцнення творчих стосунків між регіонами України, країнами ближнього та дальнього зарубіжжя.

Переможці обласних змагань – останнього етапу XIII Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика, а в Києві та Севастополі – міських, мірялися знаннями державної мови у фіналі. По кількадесят школярів, студентів та учнів профтехосвіти одержали дипломи, бібліотечки й цінні подарунки від організаторів конкурсу. Головні ж нагороди – грошові премії та президентські стипендії, яких удостоюються переможці загальнонаціонального етапу мовного марафону, вручать, як це вже стало традиційним, у першій половині травня в Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка на урочистостях з приводу закриття XIII Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика.

В київському Будинку вчителя відбулася презентація робіт-переможців IV Всеукраїнського конкурсу мультимедійних проєктів „Врятувати від забуття”, організованого з ініціативи Міжнародного благодійного фонду національної пам’яті України у співпраці з Будинком учителя, Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти, Інститутом історії Національної академії наук України. Метою конкурсу є збереження для майбутнього вражень та спогадів очевидців історії. Тож завданням його учасників – учнів старших класів, студентів, педагогів, батьків, молодіжних громадських організацій та творчих спілок – було висвітлення погляду на історію України ХХ століття через власну родинну історію в аматорському фільмі тривалістю до 6 хвилин. Протягом осені 2012 року на конкурс надійшло близько 300 робіт з усіх областей України. У фінал вийшли 6 фільмів. Перше місце журі присудило В. Раку, учню зі Сміли, що на Черкащині, за фільм „Духовна скарбниця села Куцівка”. Друге місце отримав гурток „Юний журналіст” (керівник В. Кашук) Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту (Тернопільська область) за фільм „Зерна правди Марії Адамович”, а третє – робота „Філарет. Шлях до віри та єдності” (автор – Ю. Школа, учень з м. Амвросіївки Донецької області). Ще 3 роботи отримали заохочувальні премії.

Вокальні таланти та майстерність у декламуванні талановитих дітей з АР Крим уже вшосте розкрив конкурс „Ми – діти твої, Україно!” у Сімферополі. Головною умовою для учасників було виконання виключно українською мовою, оскільки основна мета конкурсу – вдосконалення навичок володіння державною мовою. Декламували поезії Т. Шевченка, Лесі Українки, М. Рильського, багатьох сучасних українських і, зокрема, кримських поетів. Переможці конкурсу отримали нагороди від організаторів. До грамот і дипломів додалися туристично-краєзнавчі видання товариства „Україна-Світ”, українськомовні компакт-диски та книжки. Відзначено нагородами і педагогів, вихованці яких протягом багатьох років виборюють призові місця в цьому конкурсі.

10 січня у Трапезній церкві Києво-Печерської лаври під патронатом намісника Свято-Успенської Києво-Печерської лаври владики Павла та настоятеля Храму Живоносного джерела (Казанської ікони Божої Матері) ієромонаха Іларіона пройшов II Всеукраїнський пісенний фестиваль колядок

та щедрівок „Різдвяний передзвін”. У ньому взяли участь колективи з Києва: хор Храму Живоносного джерела, зразковий дитячий вокально-естрадний ансамбль „Забава” ЦК „Святошин”, вокальний ансамбль хору Київської духовної академії та семінарії, народний художній колектив „Дитяча опера”, хор хлопчиків та юнаків Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, вокальний ансамбль „Мальви” з Вінниці та інші. Окрім збереження традицій різдвяного співу, метою фестивалю також був збір коштів для допомоги дітям, хворим на онкологічні захворювання.

Вперше учасників Всеукраїнського фестивалю вертепів, маланок, гуртів колядників „Карпатія” приймало м. Коломия Івано-Франківської області. Захід організували мистецьке об’єднання „Остання барикада”, Всеукраїнський комітет захисту української мови, Коломийські райдержадміністрація та міська рада. Цьогоріч у фестивалі взяли участь 15 вертепів з Івано-Франківської області. Відбувся зірковий вертеп, в складі якого виступали українські політики, журналісти та музиканти. Незмінним ведучим фестивалю був актор Є. Нищук.

179-й річниці від дня народження С. Руданського присвячувалося щорічне Всеукраїнське свято сатири і гумору „І я знов живий, світ оглядаю”, яке 19 та 20 січня вже 33-й рік поспіль проходило в с. Хомутиці Калинівського району Вінницької області, де народився український поет, та у м. Калинівці. У програмі: виступи гумористів з усіх куточків України, виставки, розваги і конкурси, традиційне містечко майстрів народної творчості, вручення Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. С. Руданського. Її отримала ведуча вінницького телебачення Г. Секрет – за книжку „Правилівські предибенції” та популяризацію творчості гумориста.

У Львові під час різдвяних свят функціонував Львівський різдвяний ярмарок, який вже традиційно став епіцентром святкування із численними цікавими заходами та подіями. Одним із ключових дійств було встановлення дідуха 6 січня на площі Яворницького, перед костелом Єзуїтів. Центром міста пройшла святкова процесія, лунала коляда. Кульмінацією святкування стали вуличні вистави просто неба від театру „Воскресіння”. З 6 до 9 січня у внутрішньому дворіку Ратуші театр представляв вогняну інсталяцію „Коли ангели спускаються на землю”. 8 січня на Площі Ринок перед входом у Ратушу театр показав вуличну виставу „Різдвяна феєрія”. А 7-8 січня святкували „Різдво з Львівським”. Для відвідувачів було підготовлено цікаву програму із живим вертепом, шопкою та феєрією на сцені. Також в рамках святкування Різдва у Львові відбувся фестиваль „Спалах Різдвяної звізди”.

27 січня у Тернополі на фестивалі „Різдво у серці” відбулися різдвяні виступи з деканатів Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ. Проведення мистецького заходу благословив архієпископ і митрополит В. Семенюк, а організатором виступила комісія у справах молоді та молодіжні організації міста. Фестиваль проводився в рамках створення єдиного молодіжного простору УГКЦ та з нагоди 15-річчя молодіжної комісії при Тернопільсько-Зборівській єпархії.

13 січня на Театральному майдані Тернополя традиційно відбувся фестиваль „Українське Різдво”. У програмі: виступи фольклорних колективів; оголошення переможців загальноміських конкурсів на краще оформлення шопки „Різдвяне диво” (серед релігійних громад) і „Феєрія” (серед учнівських колективів і окремих авторів) та переможців конкурсу на кращу ялинку „Феєрія новорічного міста” (серед приватних підприємств, шкіл та інших організацій), яких було визначено у трьох номінаціях: „Зелена модниця”, „Настрій, дарований серцем” і „Карнавал прикрас”.

Близько 600 дітей з особливими потребами шкільного і дошкільного віку у Палаці культури „Березіль” у цьому ж місті зібрав Фестиваль дитячої творчості „Повір у себе”, який проводився ось уже вісімнадцятий рік поспіль. Демонстрували свої таланти і дитячі колективи з особливими потребами, залучені у виставі. У фойє палацу культури, як складову фестивалю, було розгорнуто виставку виробів декоративно-прикладного мистецтва, сворених гостями свята.

Понад 80 фольклорних колективів з усіх районів Волині та із-за кордону 12-13 січня взяли участь в етнографічному фестивалі „Різдво у Луцьку”.

XV Слов’янський фольклорний фестиваль „Коляда” цього разу проходив у культурно-археологічному комплексі „Пересопниця”, що в однойменному селі Рівненського району. Його учасники – колективи із Тернопільської, Житомирської, Волинської та Рівненської областей.

Своєрідною творчою естафетою „Черкащина. Віхи шістдесятирічної історії”, започаткованою облдержадміністрацією, у Драбівському районі розпочалися урочисті заходи до 60-річчя створення області, які триватимуть цілий рік. Символами естафети стали альбом (зі світлинами, які відтворюватимуть життя кожного району) і рушник, на якому через рік будуть представлені автентичні стилі вишивки кожного району та міста області. Завершиться акція 4 грудня у Черкасах. Саме того дня великий загальнообласний фотоальбом та вишитий рушник буде урочисто передано на вічне зберігання до обласного краєзнавчого музею.

У Дніпропетровську вийшов друком альбом „Вишивані скарби Бойківщини”. Автор-упорядник – голова Івано-Франківського обласного громадського товариства „Бойківщина” Д. Петречко. Уміщені в альбомі світлини зроблені Ю. Стрілецьким, І. Свйонтек, Я. Черпаком. Поетичні рядки належать У. Завалко, В. Дністрян, В. Дерію, Г. Лисенко, Р. Костецькій та іншим. Переклад тексту на польську мову здійснив Т. Заяць.

У Тернополі різдвяної пори діяла виставка творів юних художників „Для Бога я створю найкраще, що можу”. Експозиція – пересувна. Їй передував міжнародний конкурс. Організатор творчого змагання та виставки, художник і композитор з Івано-Франківська Я. Стецик. Приймали виставку вже близько 20 українських міст. Експонатами стали майже 200 робіт, що здобули перемогу, а також спеціальні відзнаки міжнародного конкурсу.

У Волинському краєзнавчому музеї відкрито виставку робіт учасників 9-го обласного конкурсу різдвяно-новорічної атрибутики „Святвечір”. Авторами понад 200 поданих на нього робіт є переважно учні шкіл та студенти вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації. Найбільше на виставці представлено вертепних шопок.

Експонувалися виставки самодіяльних митців: у Києві – творів художників з вадами слуху: Б. Вовка, Г. Інгули, О. Нашивочнікова, С. Пелічева та М. Поплавка, живопису Ю. Пацана; у Тернополі – дідухів та інших новорічно-різдвяних символів працівників обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, педагогів та учнів творчих гуртків з різних районів краю, ікон М. Кіцака; у Львові – іграшок О. Сойки та О. Когут; у Рівному – вишивки А. Анчук „Барви Полісся”; у м. Кам’янці-Подільському Хмельницької області – фотознімків молоді міста на тему „Україна починається з тебе”.

Матеріал підготувала

Наймушина Ю. М.,
редактор
відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації